

MoMeTeRa – Móni mesél, Te rajzolj!

Mesés együttműködés a karantén idején

Horváth Éva, Dunaújvárosi Arany János Általános Iskola

Absztrakt

A cikkben egy a Dunaújvárosi Arany János Általános Iskolában 2020. tavaszán, a digitális oktatás ideje alatt megvalósult rajzos mesesorozatot, és annak hátterét szeretném bemutatni. A sorozat kitalálója és névadója Balsai Móni színművész, aki a *MoMeTeRa – Móni mesél, Te rajzolj!* címet adta a meséinknek. Az általa elmondott mesékhez készítettek alsós tanítványaink illusztrációkat. Az ötlet megvalósításából hét rajzos mese született. A projekt résztvevői a 2-4. osztályos emelt szintű vizuális kultúra képzésben résztvevő tanítványaim voltak, akikhez rövidesen az elsősök is csatlakoztak rajztanítójuk, Lukács János vezetésével. A mesékhez játékos online szövegértési, szó magyarázó feladatsorokat készített Tabajdi Mária tanító kollégám. A hirtelen jött digitális oktatás komoly nehézségeket okozott.

2. kép: „aranyos” mesélőnk Balsai Móni

1. kép: Leitgieb Fanni, 9 éves

A gyerekek rajzeszközei a bezárt iskolában maradtak. A kicsi gyerekek digitális kompetenciái még nem voltak elég fejlettek az önálló feladatmegoldáshoz, a szülők nagyfokú segítségére szorultunk. A megfelelő digitális platform hiánya is sokszor okozott gondot. A nehézségek ellenére, mind a gyerekek motivációja, mind a szülők segítő figyelme végig fennmaradt a mesés együttműködés három hónapja alatt.

Bevezető

Egy éve, 2020. március 13-án, pénteken, késő este tudtuk meg, hogy a következő hétfőtől online oktatás lesz. A pedagógusok többségének kevés ismerete volt azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehet digitálisan oktatni és ehhez nem is kaptunk semmilyen segítséget. A ránk szakadó online oktatás a művészi tehetség alapuló tárgyak

tanítóit komoly kihívás elé állította. Intézményünkben, a Dunaújvárosi Arany János Általános Iskolában 35. éve működik emelt szintű vizuális kultúra tagozat. Heti 3-4 rajzórán, délutáni műhelyeken valamint a nyári alkotótáborokban fejlesztjük a gyermekeket. A képzésünk kiemelten gyakorlati jellegű. Nehezen tudtam elképzelni, hogy a távoktatást milyen módon tudom megvalósítani, főleg az alsós tanítványaimmal, akik a digitális eszközök használatában még nem önállóak. Ebben a reménytelennek látszó helyzetben kaptuk az inspiráló ötletet Balsai Móni színésznőtől. Arra kért, hogy egy általa elmondott meséhez készítsenek a gyerekek rajzokat, amit a hivatalos facebook oldalán megoszt, mint közös karanténmesét. Ebből a felkérésből egy három hónapos nagyszerű együttműködés lett, melynek során hét mese született meg.

3. kép: Telek Panna Piroška, 8 éves

Az ötlet

A feladat nélkül maradt, de az iskolai távoktatásban segíteni akaró színészek egy csoportja létrehozta a Művészek az otthoni oktatásért (rövidítve: **MOTTO**) internetes oldalt. Ennek főoldalán így fogalmazták meg a céljukat: „Járvány-helyzetben a színészek nem csinálhatnak színházat, hiszen a színházak bezártak. A diákok nem járhatnak iskolába ugyanezen okból, viszont online-oktatásban részesülnek. Úgy gondoljuk, segítség egy irodalomtanárnak, ha a kötelező olvasmányok részletei, vagy

órán feldolgozandó irodalmi szövegek, egy színész interpretálásában jutnak el a diákokhoz. Ez online-térben egyszerű, és lehet úgy figyelemfelkeltő, hogy utána a diákok elolvassák a teljes műveket. Ez a valódi célunk.” Velem együtt bizonyára sok rajztanár és tanító használta fel a MOTTO felületén megjelenő meséket, verseket arra is, hogy illusztrációt készítsenek hozzá a tanítványai. Balsai Móni színésznő első között vett részt a MOTTO nagyszemélyes kezdeményezésében. Nagyon megörültem az általa felolvasott

4. kép: Nedessoczi Ádám Mihály, 9 éves

Vuknak, amit az egyik alsós osztályommal el is kezdtünk illusztrálni, hiszen éppen ezzel foglalkoztak az olvasás órákon. Írtam a színésznőnek, akit már ismertem, hogy a Misi Mókusból is kérünk egy részletet, amit a gyerekekkel illusztrálni szeretnénk. Balsai Móni teljesítette a kérésünket és innen jött az ötlete, hogy a tanítványaimmal közös rajzos mesét készítsen.

A karanténmesék célja

Balsai Móni célja az volt, hogy minél több otthon lévő gyerekhez eljussanak a mesék. Számomra az volt fontos, hogy olyan értelmes, motiváló, megvalósítható feladatokat adjak a gyerekeknek, amikkel az eddig megszerzett ismereteiket, technikai tudásukat otthon is szívesen alkalmazzák. Úgy ítélt meg, hogy a karanténmese teljesen megfelel ezeknek a céloknak.

Az első rajzos mese

Bár a felkérésre azonnal igent mondtam, erős kétségeim voltak, hogy a megszokott színvonalon tudjuk megoldani a feladatot. A gyerekek teljes felszerelése az iskolában rekedt, csak az otthoni eszközeikkel tudtak dolgozni. Eleinte sokuknál még megfelelő rajzlap sem volt. A digitális kompetenciák hiányosságai is, főleg kezdetben elég sok gondot okoztak.

5. kép: Várhegyi Richárd, 9 éves

6. kép: Tumpek Zita, 8 éves

7. kép: Juhász Maja Gerda, 9 éves

8. kép: Szilágyi Viktória, 9 éves

Teljes mértékben rá voltunk utalva a szülők támogatására. Az ő segítségével jutottak el a feladatok, a szempontok, a magyarázó videók, a szemléltető képek a gyerekekhez. Szintén a szülők fotózták le, és küldték el a kész alkotásokat nekünk. A többségüket hirtelen meg kellett tanítani a különböző platformok használatára, a jó minőségű fotó készítésére, a szkennelésre. Nagyon bizonytalan voltam abban, hogy a gyerekek mennyire alkalmazzák önállóan, korrektúra nélkül az eddig megszerzett ismereteiket. Csak reménykedtem abban, hogy a tanítványaim alkotásaiba nem rajzolnak bele a szülők vagy a testvérek, és abban hogy nem mások figuráit másolják majd le a gyerekek. A sok kétség ellenére elkezdődött a munka az általam tanított 2-3-4. osztályos gyerekekkel.

Balsai Móni elküldte nekem a mese hanganyagát. Ezt továbbítottam a szülőknek. A meséhez három segítséget mellékeltem. Elsőként egy szempontsört, amiben leírtam, hogy mit beszéljenek meg a szülők a gyerekekkel. Ebben részleteztem a választható technikákat, a szereplők kiemelését, a háttér kitöltöttségét és minden olyan szempontot, amit az iskolában is meg szoktunk beszélni egy feladat előtt. Felhívtam a szülők figyelmét arra, hogy a rajz teljesen a gyerekek alkotása legyen, ne rajzoljon bele senki. Kértem, azt is, hogy semmiképpen se másolják le a gyermekek mások figuráit. Másodikként a mesét felbontottam kisebb dramaturgiai egységekre, melyeknek külön-külön alcímeket adtam. Egy-egy rész maximum 2-3 gyerek választhatott. Így sikerült elérni, hogy a történet minden részéhez készüljön rajz. Harmadikként olyan fotókat, műalkotásokat küldtem (30-50 kép/mese), ami a mese helyszínének, a tájnak, az épületeknek, öltözékeknek, tárgyakkak, állatszereplőknek a megrajolásánál szolgálhatott segítségül. Izgalommal vártam az első alkotásokat. A beérkező rajzok messze felülmúlták az elképzeléseimet. Nagy örömmre, megfelelő eszközök és papírok nélkül is,

9. kép: Leitgeb Fanni, 9 éves

sokan remekül oldották meg a feladatot. Az illusztrációkat továbbítottam Balsai Móninak, aki a férje, Ujj Mészáros Károly (rendező) segítségével elkészítette az első rajzos mesénket, a Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj című népmesét. A rajzos mese vágása a Sony Vegas videó szerkesztő programmal történt. A mese felkerült Móni hivatalos Facebook oldalára és nagyon nagy sikere lett. 35 ezer felett jár jelenleg a megtekintés-száma, és közel 350 ember osztotta meg. MoMeTeRa – Nyakigláb, Csupaháj, meg Málészáj – [A mese itt megtekinthető.](#)

Móni videó üzenetben köszönte meg a gyerekeknek az alkotásokat. Tanítványaimnak nagyon tetszett a feladat, a sok dicséret és az elkészült rajzos mese. Szívesen vállalkoztak újabb mesék illusztrálására.

A folytatás

Már az első beérkező rajzok után arra gondoltunk Mónival, hogy készítünk még több új mesét. A második mesénél kapcsolódtak be az első osztályosaink is a programba rajztanítójuk, Lukács János segítő irányítása mellett. Három hónap alatt összesen hét mese született. Közben elkészült Balsai Móni mese Youtube csatornája, ahol jelenleg már nyolc mese található. A mi mesénk mellé ugyanis felkerült egy vicces ajándék mese is, amit Móni készített húsvétra a gyerekeknek.

10. kép: Molnár Jázmin Izabella, 9 éves

11. kép: Balsai Móni, Három kívánság című mese

A mesében ő játszotta az összes szereplőt, aztán az erről készült fotókat Lunapic fotószerkesztővel alakította rajzokká (11. kép). [A mese csatorna itt érhető el.](#)

A tavalyi online oktatás során sajnos iskolánk még nem használt olyan egységes platformot, ami megkönnyítette volna az oda-visszacsatolást a szülők és köztem. Az újabb és újabb feladatok során

azonban egyre több lehetőséget találtam az egyéni tanácsadásra. Kértem a szülőket, hogy menet közben is mutassák meg nekem a rajz alakulását, hogy tanácsot tudjak adni. Sokan éltek is ezzel a lehetőséggel. Kialakult a feladatok munkamene-
nete, ami meséről mesére egyre gördülékenyebb lett. Örömmel és izgalommal vártuk mindannyian a szombati premiereket, vajon milyen lesz az új filmcskénk.

Tantárgyi koncentráció

Az akkor másodikos tanítványa-
im egyik tanítója, Tabajdi Mária is bekapcsolódott a programba. Az online hazaküldött irodalom tanórák feladatait a megrajzolt meséinkre építette. Felhasználva a másodikosok rajzait és a mesék hanganyagát, izgalmas feladatso-
rokat készített a Sutori oktatási és prezentációs eszköz segítségével. A feladatsorok linkje is felkerült a meséink mellé Balsai Móni hivata-
los Facebook oldalára. Példaként itt [A csillagszemű juhász](#) mesénkhez kapcsolódó feladatsor linkje.

A gyerekek örömmel fogadták, hogy a saját rajzaikkal találkozhatnak egy-egy szövegértési, szó magyarázó vagy logikai feladatnál.

A kitűzött cél teljesülése

Az eredeti célnak megfelelően igye-
keztünk minél több gyermekhez eljuttatni a meséket. Elsősorban a vizuális és anyanyelvi neveléshez, digitális oktatáshoz, gyermekneve-
léshez és színházhoz kapcsolódó internetes csoportokban és olda-
lakon osztottuk meg. Az online oktatás első pillanataitól kezdve a közösségi médiában különbö-
ző szakmai pedagógus csoportok szerveződtek, ahol nagy örömmel fogadták a meséinket és a hozzá
kapcsolódó játékos feladatsorokat. A visszajelzések alapján a taní-
tók, óvodapedagógusok szívesen használták fel ezeket a saját online rajz- vagy magyaróráikhoz, foglal-
kozásaikhoz. A meséink nézettsége a nyilvános videómegosztó csator-
nán már meghaladta a 40 ezret, a közösségi hálózatokon az elérések száma pedig mesénként is több

12. kép: Lázár Panka Milla, 10 éves

13. kép: Kovács Adrián, 9 éves

14. kép: Telek Panna Piroska, 8 éves

tízezer. Munkatársaim, Fási Erika és Tabajdi Mária egyben elküldhető meseleveleket készítettek a mesékből, illetve beletették azokat különböző Genially interaktív prezentációs feladatsorokba (15. kép). A meséinket jelenleg is használjuk különböző célokra, legutóbb az óvodások beiskolázáshoz kapcsolódóan [a képzésünk reklámozására](#).

Balsai Móni eredeti célja, hogy nagyon sok gyermekhez jussanak el a meséink, maradéktalanul teljesült. A saját célom is megvalósult, hiszen a gyerekek nagy többsége végig motivált volt. Utólag is arról számoltak be, hogy élvezettel és lelkesen vettek részt a feladatokban. Mindenki sajnálta, amikor a sorozatnak vége lett.

A mesés együttműködés hatása és utóélete

A fizikai távolság ellenére egyre szorosabb lelki szál fonódott a gyerekek és a mesélő Balsai Móni színésznő között. Móni rendszeresen üzent a lurkóknak, ők pedig neki (16. kép). Egy üzenet a sok közül: „Szeretném megköszönni neked a "karantén mesék" ötletét. Nagyon örülök neki, hogy az én rajzom is belekerül a mesékbe, amit remélem minél többen meg fognak nézni. Anya nagyon sok mesét mesél nekem kicsi korom óta. Most már tudok olvasni, de még mindig azt szeretem, amikor anya olvas nekem. Ilyenkor megpróbálom elképzelni a szereplőket, helyeket, milyenek lehetnek. Pontosan ezért szeretem a karantén meséket, mert végre úgy rajzolhatom le a jeleneteket, ahogy én látom a fejemben. Nem kell folyton rádióznom, átrajzolnom valamit, csak, mert másnak (anyának), más az elképzelése vagy mert szerintem nem így néz ki egy állat. Én ilyennek látom a mesében lévő szereplőket, és a helyszíneket.”

A gyerekek azóta is nagyon szeretik, ha olyan meséket, verseket hallhatnak, amit Móni mond el. Szeptemberben minden rajzórán újra megnéztünk közösen egyet-egyét a karanténmeséink közül.

15. kép: Várhegyi Richárd (8 éves) rajza a Genially nyitólapján

16. kép: A gyerekek üzenetei Balsai Móninak

Amikor elfogytak, a gyerekek kérték, hogy még hallgassunk olyan mesét, amit a mi aranyos mesélőnk mond el. Karácsonykor megnéztünk egy olyan külföldi rajzfilmet, ahol az egyik főszereplőt Balsai Móni szinkronizálta. A gyerekek rögtön felismerték a hangját. Az egyik kis tanítványom így fogalmazta meg, hogy miért is szerette a meséinket: „Azért is szerettem ezekre a mesékre rajzolni, mert Móni olyan jól mondta el, hogy könnyen el tudtam képzelni a szereplőket. Könnyű volt így lerajzolni.” A kapcsolat a mai napig sem szakadt meg. Az ide digitális oktatás elején küldött a gyerekeknek

Móni egy virtuális pusztit: Andrásy Réka: A puszi című versét mondta el. A gyerekek pedig készítettek ehhez rajzokat, amit persze visszapostáztunk. Úgy gondolom, tényleg minden szempontból mesés volt ez a közös munka, az együttműködés. Móni megígérte, hogy eljön hozzánk, hogy személyesen is találkozzon a rajzos csapattal. Mindannyian várjuk, hogy a vírushelyzet javulása lehetővé tegye ezt.